

PM Rotel IV (Dnr KS 2018/1012)**Förslag till ändringar i läroplaner vad gäller jämställdhet**

Remiss från Skolverket

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Olle Burell anför följande.**Ärendet**

Skolverket har på uppdrag av regeringen tagit fram förslag till ändringar i läroplanerna för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen vad gäller jämställdhet. Syftet är att förtydliga skolans uppdrag att motverka traditionella könsroller samt tydliggöra att skolan ska organisera undervisningen så att flickor och pojkar möts och arbetar tillsammans i undervisningen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden. Utbildningsförvaltningen har besvarat remissen med ett kontorsyttrande. Arbetsmarknadsnämnden har avstått från att svara på remissen.

Mina synpunkter

Det är glädjande att läroplanerna ses över för att förbättra jämställdheten i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. Jag välkomnar Skolverkets föreslagna ändringar då de förtydligar verksamheternas uppdrag att motverka traditionella könsroller samt tydliggör att undervisningen ska organiseras så att kvinnor och män möts och arbetar tillsammans i undervisningen.

I Stockholms stad är jämställdheten i skolorna en prioriterad fråga. I årets budget anges tydligt att skolorna ska motverka stereotypa könsroller och diskriminering, att traditionella könsmönster och könsroller ska motverkas samt att flickor och pojkar ska ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar från stereotypa könsroller.

Som ett led i att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden ska stadens studie- och yrkesvägledare ha kunskaper om genus och jämställdhet samt arbeta aktivt med att uppmuntra elever till val av gymnasieprogram som går utanför traditionella könsmönster.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 9 augusti 2018

OLLE BURELL

Bilagor

1. Konsekvensutredning jämställdhet i läroplaner
2. Läroplan vuxenutbildningen med förslag till ändringar
3. Läroplan gymnasiesärskolan med förslag till ändringar
4. Läroplan gymnasieskolan med förslag till ändringar

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Joakim Larsson och Cecilia Brinck (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut avslås.
2. Som svar på remissen från Skolverket anføres följande.

Jämställdhet mellan könen är viktigt och skolan ska givetvis arbeta i enlighet med denna grundläggande humanistiska värdering. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska välkomnas i alla verksamheter och de ska kunna leva och arbeta tillsammans, sida vid sida, såväl i skolan som i arbetslivet. Skolan ska vara organiserad så att alla kan delta utan att begränsas av sitt kön. Att inte acceptera tendenser till könsseparation eller undfallenhet mot hederskultur bör vara en självklarhet i all offentlig verksamhet, inte minst i skolan.

Skolans uppdrag bör renodlas för att komma tillrätta med de senaste decenniernas fallande skolresultat. Allt fler rektorer och lärare reagerar mot den flora av uppdrag som lagts på skolan, eftersom det stjälar tid och energi från det rena kunskapsuppdraget. Hur lovvärda dessa uppdrag än är var för sig har de sammantaget kommit att ta alltför mycket tid och energi från elever, lärare och skolledare. Vi ser en betydande risk att de föreslagna förändringarna i läroplanerna förvärrar detta problem ytterligare.

Vi ser också en fara i att förändringarna skulle få en alltför politisk slagsida som går långt utöver vad som är skolans uppgift eller vad elever och lärare efterfrågar. Skolans uppgift är att sprida nödvändiga kunskaper.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö, Markus Nordström, Jonas Nilsson och Lars Jilmstad (alla M) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Skolverket har tagit fram förslag till ändringar i läroplanerna för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan respektive vuxenutbildningen i syfte att förtydliga skolans jämställdhetsuppdrag. De föreslagna ändringarna har gjorts med utgångspunkt i den redovisning som Skolverket lämnade i regeringsuppdrag (dnr. U2017/00412/ S) i maj 2017, om att föreslå motsvarande ändringar i läroplanerna för fritidshemmen och för de obligatoriska skolformerna; grundskolan, förskoleklassen, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan.

Skolverkets ställningstaganden

Skolverkets förslag till ändringar och tillägg är anpassade för att stämma överens med andra lagar och regler, bland annat diskrimineringslagen (2008:567).

Jämställdhetsarbetet i skolan ska utgå från saklig grund. De föreslagna ändringarna syftar till att ge eleverna ett bredare samhällsperspektiv och kunskap om faktiska förhållanden. Utifrån samråd med referenspersoner har Skolverket valt att ersätta skrivningar om flickor och pojkar respektive kvinnor och män med mer neutrala skrivningar som elever eller oberoende av könstillhörighet. När skrivningarna syftar till att synliggöra och problematisera skillnader i uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt har Skolverket valt att använda befintliga skrivningar.

Föreslagna ändringar och tillägg

Nedan redovisas de delar av Skolverkets förslag som i huvudsak rör skolans jämställdhetsuppdrag. Tilläggen och ändringarna redovisas under läroplanernas rubriker, där de föreslås.

En likvärdig utbildning

Skolverket föreslår att formuleringen ”Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt” ändras då de flesta människor har fördomar och det är viktigt att få syn på dem.

- Ny formulering:

Eleverna ska uppmuntras att utveckla förmågor och intressen utan att begränsas av föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt.

Skolverket föreslår ett nytt stycke för att tydliggöra uppdraget att organisera undervisningen så att flickor och pojkar möts. I stycket vill skolverket även betona att alla skrivningar om jämställdhet avser den utbildning och undervisning som är förlagd till olika arbetsplatser, så kallat arbetsplatsförlagt lärande.

- Tillägg:

Skolan ska också verka för att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Oavsett om undervisningen sker i skolan eller är förlagd till en arbetsplats ska skolan se till att den präglas av ett jämställdhetsperspektiv.

Gymnasieskolans uppdrag respektive perspektiv i utbildningen

Skolverket föreslår ett nytt stycke om jämställdhet i de tre läroplanerna. Tillägget görs för att framhålla ett bredare normkritiskt perspektiv och ett bredare samhällsperspektiv.

- Tillägg:

Skolan/vuxenutbildningen ska verka för jämställdhet. Utbildningen ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla människor, oberoende av könstillhörighet. Genom undervisningen ska eleverna

utveckla kunskaper om könsmonster och hur de kan påverka människors livsval och livsvillkor. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska hur normer, värderingar och strukturer kan begränsa människors möjligheter att forma såväl samhället som sina egna liv.

Elevernas ansvar och inflytande

Skolverket föreslår ett tillägg som framhåller skolans ansvar att verka för att eleverna har lika stort inflytande över undervisningen oavsett könstillhörighet.

- Tillägg:

Alla som arbetar i skolan ska, verka för att eleverna oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen.

Kostnadmässiga och andra konsekvenser

Skolverket bedömer att föreslagna ändringar inte får effekt för kommuner och inte medför några ökade kostnader för skolhuvudmän. Skolhuvudmännen bedöms dock behöva avsätta tid för kompetensutveckling inom områdena värdegrund, jämställdhet och normmedvetenhet.

Skolverket bedömer att förslagen förtydligar och förstärker skolans och vuxenutbildningens jämställdhetsuppdrag och kan bidra till att jämställdheten ökar i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen.

Skollagen (2010:800) och läroplanerna anger fem grundläggande värden som utbildningen ska gestalta; människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor. Genom att endast förtydliga ett av dessa värden i läroplanerna, jämställdhet, anser Skolverket att det uppstår en obalans i förhållande till övriga grundläggande värden. Skolverket ser bland annat en risk att skrivningarna om kritisk granskning av könsmonster riskerar att förminska betydelsen av kritisk granskning inom andra områden. Skolverket anser därför att det är viktigt att skolan och vuxenutbildningen synliggör och problematiserar andra normer som begränsar elevers lärande och utveckling samt människors livsval och livsvillkor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden. Utbildningsförvaltningen har besvarat remissen med kontorsyttrande. Arbetsmarknadsnämnden har avstått från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 juni 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positiv till föreslagna ändringar och bedömer i likhet med Skolverket att de förtydligar och förstärker skolans och vuxenutbildningens jämställdhetsuppdrag och kan bidra till att jämställdheten ökar i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen.

Stadsledningskontoret vill särskilt betona vikten av att förslagen förtydligar att jämställdhetsarbetet ska utgå från faktiska förhållanden och saklig grund samt i högre grad inkluderar och fokuserar på elever som varken identifierar sig som flicka eller pojke.

Stadsledningskontoret bedömer att risken för att förtydligandet av endast jämställdhetsuppdraget, som ett av fem grundläggande värden i läroplanerna, medför en obalans mellan dessa värden som liten.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Utbildningsförvaltningen

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 juli 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har begränsat sin behandling av remissen till de förslag som gäller gymnasieskolan och gymnasiesärskolan och har därmed inte behandlat de förslag som specifikt avser vuxenutbildningen. Förvaltningen ställer sig bakom samtliga Skolverkets förslag gällande gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Förvaltningen överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.